ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 10ης Νοεμβρίου 2011 * [i]

«Προστασία του περιβάλλοντος – Κανονισμοί (ΕΚ) 1013/2006 και 1418/2007 – Έλεγχος των μεταφορών αποβλήτων – Απαγόρευση εξαγωγής αναλωμένων καταλυτών προς τον Λίβανο»

Στην υπόθεση C-405/10,

με αντικείμενο αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Amtsgericht Bruchsal (Γερμανία) με απόφαση της 26ης Ιουλίου 2010, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Αυγούστου 2010, στο πλαίσιο της ποινικής δίκης κατά

QB,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J.-C. Bonichot, πρόεδρο τμήματος, A. Prechal, K. Schiemann (εισηγητή), L. Bay Larsen και E. Jarašiūnas, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Y. Bot

γραμματέας: K. Malacek, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 16ης Ιουνίου 2011,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– η QB, εκπροσωπούμενη από τον S. Jäger, Rechtsanwalt,

– η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον G. Aiello, avvocato dello Stato,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους A. Μαργέλη και G. Wilms,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 21ης Ιουλίου 2011,

εκδίδει την ακόλουθη

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

Απόφαση

1 Η αίτηση εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία των συνδυασμένων διατάξεων του άρθρου 37 του κανονισμού (ΕΚ) 1013/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2006, για τις μεταφορές αποβλήτων (ΕΕ L 190, σ. 1), και του κανονισμού (ΕΚ) 1418/2007 της Επιτροπής, της 29ης Νοεμβρίου 2007, σχετικά με την εξαγωγή για αξιοποίηση ορισμένων αποβλήτων που περιέχονται στο παράρτημα ΙΙΙ ή ΙΙΙ Α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 προς ορισμένες χώρες στις οποίες δεν εφαρμόζεται η απόφαση του ΟΟΣΑ για τον έλεγχο των διασυνοριακών διακινήσεων αποβλήτων (ΕΕ L 316, σ. 6), όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 740/2008 της Επιτροπής, της 29ης Ιουλίου 2008 (ΕΕ L 201, σ. 36, στο εξής: κανονισμός 1418/2007).

2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ποινικής δίκης κατά της QB, επειδή απέστειλε αναλωμένους καταλύτες αυτοκινήτων από τη Γερμανία στις Κάτω Χώρες, με σκοπό την εξαγωγή τους προς τον Λίβανο.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

3 Η πρώτη και η τεσσαρακοστή δευτέρα αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1013/2006 αναφέρουν ότι σκοπός του εν λόγω κανονισμού είναι η διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος κατά τη μεταφορά αποβλήτων.

4 Η εικοστή έκτη και η εικοστή ογδόη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού τονίζουν, ως προς τις εξαγωγές από την Ευρωπαϊκή Ένωση προς τρίτες χώρες, ότι η προστασία αυτή εκτείνεται κυρίως στο «περιβάλλον των σχετικών χωρών». Η τριακοστή τρίτη αιτιολογική σκέψη του ιδίου κανονισμού διευκρινίζει συναφώς, μεταξύ άλλων, ότι, «[ό]σον αφορά τις εξαγωγές [από την Ένωση] που δεν απαγορεύονται, θα πρέπει να καταβάλλονται προσπάθειες ώστε να εξασφαλίζεται ότι τα απόβλητα τυγχάνουν διαχείρισης με περιβαλλοντικά ορθό τρόπο, καθ' όλη τη διάρκεια της μεταφοράς, συμπεριλαμβανομένων της αξιοποίησης ή της διάθεσης στην τρίτη χώρα προορισμού».

5 Όπως προκύπτει από την τρίτη αιτιολογική σκέψη του εν λόγω κανονισμού, αυτός αποσκοπεί, εξάλλου, όπως και ο κανονισμός (ΕΟΚ) 259/93 του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου 1993, σχετικά με την παρακολούθηση και τον έλεγχο των μεταφορών αποβλήτων στο εσωτερικό της Κοινότητας καθώς και κατά την είσοδο και έξοδό τους (ΕΕ L 30, σ. 1), τον οποίο αντικατέστησε, να διασφαλίζει την εφαρμογή των υποχρεώσεων που απορρέουν από τη σύμβαση για τον έλεγχο της διασυνοριακής διακίνησης επικίνδυνων αποβλήτων και της διάθεσής τους, υπογραφείσα στη Βασιλεία στις 22 Μαρτίου 1989, η οποία συνήφθη εξ ονόματος της Κοινότητας με την απόφαση 93/98/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 1ης Φεβρουαρίου1993 (ΕΕ L 39, σ. 1, στο εξής: Σύμβαση της Βασιλείας).

6 Κατά την πέμπτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1013/2006, σκοπός του είναι, επίσης, η ενσωμάτωση, στη νομοθεσία της Ένωσης, του περιεχομένου της αποφάσεως C(2001) 107 τελικό του Συμβουλίου του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), σχετικά με την αναθεώρηση της αποφάσεως C(92) 39 τελικό, για τον έλεγχο των διασυνοριακών διακινήσεων αποβλήτων προοριζομένων για εργασίες αξιοποίησης (στο εξής: απόφαση του ΟΟΣΑ), ώστε να εναρμονισθούν οι κατάλογοι αποβλήτων με τη Σύμβαση της Βασιλείας και να αναθεωρηθούν ορισμένες άλλες απαιτήσεις.

7 Για τους σκοπούς αυτούς, ο κανονισμός 1013/2006 θεσπίζει, όπως προκύπτει από το άρθρο του 1, παράγραφος 1, τις διαδικασίες και τα καθεστώτα ελέγχου για τις μεταφορές αποβλήτων, ανάλογα με την προέλευση, τον προορισμό και το δρομολόγιο της μεταφοράς, τον τύπο των μεταφερομένων αποβλήτων και τον τύπο επεξεργασίας στον οποίο πρόκειται να υποβληθούν τα απόβλητα στον προορισμό τους.

8 Περιλαμβανόμενο στο τμήμα 1, με τίτλο «Εξαγωγές σε χώρες στις οποίες δεν έχει εφαρμογή η απόφαση του ΟΟΣΑ», του κεφαλαίου 2, με τίτλο «Εξαγωγές αποβλήτων προς αξιοποίηση», του τίτλου IV, που φέρει τον τίτλο «Εξαγωγές από την [Ένωση] σε τρίτες χώρες», του κανονισμού 1013/2006, το άρθρο του 36, παράγραφος 1, ορίζει τα εξής:

«Απαγορεύονται οι εξαγωγές από [την Ένωση] των ακόλουθων αποβλήτων που προορίζονται για αξιοποίηση σε χώρες στις οποίες δεν έχει εφαρμογή η απόφαση του ΟΟΣΑ:

α) απόβλητα που απαριθμούνται ως επικίνδυνα, στο παράρτημα V·

[...]

στ) απόβλητα των οποίων έχει απαγορευθεί η εισαγωγή από τη χώρα προορισμού [...]

[...]».

9 Το άρθρο 37 του κανονισμού 1013/2006, περιλαμβανόμενο επίσης στο εν λόγω τμήμα 1, προβλέπει στις παραγράφους του 1 έως 3 τα εξής:

«1. Στην περίπτωση αποβλήτων που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙΙ ή ΙΙΙ Α και των οποίων η εξαγωγή δεν απαγορεύεται βάσει του άρθρου 36, η Επιτροπή, εντός 20 ημερών από την έναρξη ισχύος του παρόντος κανονισμού, αποστέλλει γραπτό αίτημα σε κάθε χώρα στην οποία δεν έχει εφαρμογή η απόφαση του ΟΟΣΑ, ζητώντας:

i) γραπτή βεβαίωση ότι τα απόβλητα μπορούν να εξαχθούν από [την Ένωση] για αξιοποίηση στην εν λόγω χώρα, και

ii) ένδειξη για το ποια διαδικασία ελέγχου, ενδεχομένως, θα ακολουθηθεί στη χώρα προορισμού.

Σε κάθε χώρα στην οποία δεν έχει εφαρμογή η απόφαση του ΟΟΣΑ, παρέχονται οι ακόλουθες επιλογές:

α) απαγόρευση, ή

β) διαδικασία προηγούμενης γραπτής κοινοποίησης και συγκατάθεσης, όπως περιγράφεται στο άρθρο 35, ή

γ) κανένας έλεγχος στη χώρα προορισμού.

2. Πριν από την ημερομηνία εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, η Επιτροπή εκδίδει κανονισμό, λαμβάνοντας υπόψη όλες τις απαντήσεις που δόθηκαν σύμφωνα με την παράγραφο 1 [...].

Εάν χώρα δεν εκδώσει βεβαίωση, όπως αναφέρεται στην παράγραφο 1, ή εάν δεν έγινε επαφή με μια χώρα για οποιοδήποτε λόγο, εφαρμόζεται η παράγραφος 1, στοιχείο β'.

[...]

3. Εάν χώρα αναφέρει στην απάντησή της ότι ορισμένες μεταφορές αποβλήτων δεν υπόκεινται σε κανέναν έλεγχο, εφαρμόζεται, τηρουμένων των αναλογιών, το άρθρο 18, για τις εν λόγω μεταφορές.»

10 Κατά το άρθρο 35 του κανονισμού 1013/2006, οι μεταφορές αποβλήτων στις οποίες εφαρμόζεται η διάταξη αυτή υποβάλλονται σε διαδικασίες προηγουμένης γραπτής κοινοποιήσεως και συγκαταθέσεως, οι οποίες πρέπει, κυρίως, να προέρχονται από τις αρμόδιες αρχές αποστολής και προορισμού.

11 Το άρθρο 18 του ιδίου κανονισμού προβλέπει για τις μεταφορές αποβλήτων, στις οποίες εφαρμόζεται η εν λόγω διάταξη, απαιτήσεις ενημέρωσης. Το άρθρο αυτό προβλέπει μεταξύ άλλων ότι τα σχετικά απόβλητα πρέπει να συνοδεύονται από ορισμένα έγγραφα και ότι η απόδειξη της υπάρξεως συμβάσεως μεταξύ του προσώπου που οργανώνει τη μεταφορά αποβλήτων και του παραλήπτη που αξιοποιεί τα απόβλητα πρέπει να μπορεί να παρασχεθεί, αυτή δε η σύμβαση πρέπει, επιπλέον, να είναι ενεργός κατά την έναρξη της μεταφοράς.

12 Το παράρτημα ΙΙΙ, μέρος Ι, του κανονισμού 1013/2006, με τίτλο «Κατάλογος αποβλήτων που υπόκεινται στη γενική απαίτηση ενημέρωσης του άρθρου 18 (“πράσινος” κατάλογος αποβλήτων)», ορίζει μεταξύ άλλων ότι τα απόβλητα που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΧ της Σύμβασης της Βασιλείας, το οποίο παρατίθεται στον παρόντα κανονισμό, στο παράρτημα V, μέρος 1, κατάλογος Β, υπόκεινται στη γενική απαίτηση ενημέρωσης του άρθρου 18.

13 Το παράρτημα V, μέρος Ι, κατάλογος Β, του κανονισμού 1013/2006 περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την ακόλουθη κατηγορία αποβλήτων:

«Β1120 Αναλωμένοι καταλύτες, εξαιρουμένων των υγρών που χρησιμοποιούνται ως καταλύτες, που περιέχουν:

– Μεταβατικά στοιχεία, εξαιρουμένων των άχρηστων καταλυτών (αναλωμένοι καταλύτες, υγρά που χρησιμοποιήθηκαν ως καταλύτες ή άλλοι καταλύτες) του καταλόγου Α

[...]

– Λανθανίδες (σπάνιες γαίες):

[...]».

14 Η πρώτη και η έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1418/2007 αναφέρουν τα εξής:

«(1) Σύμφωνα με το άρθρο 37, παράγραφος 1, του κανονισμού [1013/2006], η Επιτροπή απέστειλε γραπτό αίτημα σε κάθε χώρα στην οποία δεν εφαρμόζεται η απόφαση [του ΟΟΣΑ], ζητώντας γραπτή βεβαίωση ότι τα απόβλητα που απαριθμούνται στο παράρτημα ΙΙΙ ή ΙΙΙ Α του κανονισμού και των οποίων η εξαγωγή δεν απαγορεύεται βάσει του άρθρου 36 μπορούν να εξαχθούν από την [Ένωση] για αξιοποίηση στην εν λόγω χώρα και ζητώντας ένδειξη για το ποια διαδικασία ελέγχου, ενδεχομένως, θα ακολουθηθεί στη χώρα προορισμού.

[...]

(6) Ορισμένες χώρες, στις απαντήσεις τους, γνωστοποίησαν ότι προτίθενται να ακολουθήσουν διαδικασίες ελέγχου που εφαρμόζονται βάσει της εθνικής νομοθεσίας, οι οποίες είναι διαφορετικές από αυτές που προβλέπει το άρθρο 37, παράγραφος 1, του κανονισμού [1013/2006]. Επιπλέον, και σύμφωνα με το άρθρο 37, παράγραφος 3, του κανονισμού [1013/2006], το άρθρο 18 του εν λόγω κανονισμού εφαρμόζεται κατ’ αναλογίαν στις εν λόγω μεταφορές, εκτός αν τα απόβλητα υπόκεινται σε διαδικασία προηγούμενης κοινοποίησης και συγκατάθεσης.»

15 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι η Δημοκρατία του Λιβάνου απάντησε στο αίτημα της Επιτροπής που αναφέρεται στην πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1418/20027 με επιστολή της 23ης Ιουνίου 2007. Από το γράμμα της επιστολής αυτής, μεταξύ άλλων, προκύπτει ότι η εισαγωγή αποβλήτων στον Λίβανο διέπεται από τη Σύμβαση της Βασιλείας και από υπουργική απόφαση της 19ης Μαΐου 1997. Η ίδια επιστολή τονίζει εξάλλου ότι, λαμβάνοντας υπόψη το γεγονός ότι οι χρησιμοποιηθέντες από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα κωδικοί διαφέρουν εκείνων που χρησιμοποίησε η Δημοκρατία του Λιβάνου, η τελευταία δεν είχε την πρόθεση να αναλάβει καμία ευθύνη σε περίπτωση σφάλματος ή παραλείψεως στην απάντησή της.

16 Στην επιστολή αυτή είχε επισυναφθεί το έντυπο ερωτηματολόγιο που είχε αποστείλει η Επιτροπή, όπως αυτό συμπληρώθηκε από τις αρχές του Λιβάνου. Οι τελευταίες ανέφεραν επ' αυτού μεταξύ άλλων ότι, οσάκις η υπουργική απόφαση της 19ης Μαΐου 1997 δεν έχει εφαρμογή όσον αφορά κατηγορία αποβλήτων που αναφέρεται στο εν λόγω ερωτηματολόγιο, η μνεία «ΝΑ» έχει τεθεί σε σχέση με την εν λόγω κατηγορία. Η μνεία αυτή δεν υπήρχε σε σχέση με τον κωδικό Β1120 και την απαρίθμηση των αντιστοιχούντων σ' αυτόν ειδών αποβλήτων. Ως προς την εν λόγω κατηγορία αποβλήτων, οι αρχές έχουν σημειώσει, αντιθέτως, τη στήλη 1 του ιδίου ερωτηματολογίου, με τίτλο «[η] εισαγωγή του αποβλήτου αυτού, προερχομένου από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα, απαγορεύεται».

17 Το άρθρο 1 του κανονισμού 1418/2007 ορίζει τα εξής:

«Η εξαγωγή για αξιοποίηση αποβλήτων που παρατίθενται στο παράρτημα ΙΙΙ ή ΙΙΙ Α του κανονισμού [1013/2006] και των οποίων η εξαγωγή δεν απαγορεύεται βάσει του άρθρου 36 του εν λόγω κανονισμού, προς ορισμένες χώρες στις οποίες δεν εφαρμόζεται η [απόφαση του ΟΟΣΑ], διέπεται από τις διαδικασίες που ορίζονται στο παράρτημα.»

18 Το άρθρο 1α του εν λόγω κανονισμού προβλέπει τα εξής:

«Όταν μια χώρα, στην απάντησή της σε γραπτό αίτημα της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 37, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού [1013/2006], αναφέρει ότι, όσον αφορά ορισμένες μεταφορές αποβλήτων, δεν θα τις απαγορεύσει ούτε θα εφαρμόσει σε αυτές τη διαδικασία της προηγούμενης γραπτής κοινοποίησης και συγκατάθεσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 35 του εν λόγω κανονισμού, τότε ισχύει κατ' αναλογίαν το άρθρο 18 του εν λόγω κανονισμού.»

19 Το παράρτημα του κανονισμού 740/2008 περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την ακόλουθη διευκρίνιση:

«*Σημείωση*: Δυνάμει του άρθρου 1 του παρόντος κανονισμού, το άρθρο 18 του κανονισμού [1013/2006] ισχύει για τις στήλες γ' και δ' του παραρτήματος του κανονισμού [1418/2007].»

20 Το παράρτημα του κανονισμού 1418/2007 ορίζει τα εξής:

«Οι τίτλοι των στηλών στο παρόν παράρτημα αναφέρονται στα ακόλουθα:

α) απαγόρευση·

β) προηγούμενη γραπτή κοινοποίηση και συγκατάθεση, όπως περιγράφεται στο άρθρο 35 του κανονισμού [1013/2006]·

γ) κανένας έλεγχος στη χώρα προορισμού·

δ) ακολουθούνται άλλες διαδικασίες στη χώρα προορισμού, βάσει της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας. [...]

[...]»

21 Όσον αφορά τον Λίβανο, ο κωδικός B1120 αναφέρεται τόσο στη στήλη α′ όσο και στη στήλη δ′ του εν λόγω παραρτήματος.

Η εθνική νομοθεσία

22 Το άρθρο 326, παράγραφοι 2 και 5, του Ποινικού Κώδικα (Strafgesetzbuch) ορίζει τα εξής:

«(2) Επιβάλλεται [ποινή φυλακίσεως έως πέντε έτη ή πρόστιμο] σε οποιονδήποτε μεταφέρει απόβλητα υπό την έννοια της παραγράφου 1, κατά παράβαση απαγορεύσεως ή χωρίς την απαιτουμένη άδεια εντός ή μέσω του εδάφους εφαρμογής του παρόντος νόμου, ή εκτός αυτού.

[...]

(5) Αν ο δράστης ενήργησε εξ αμελείας η ποινή είναι η ακόλουθη:

1. ποινή φυλακίσεως έως τρία έτη ή πρόστιμο στις περιπτώσεις των παραγράφων 1 και 2,

[...]».

23 Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του διατάγματος περί προστίμων στον τομέα της μεταφοράς αποβλήτων (Abfallverbringungsbußgeldverordnung), ορίζει μεταξύ άλλων ότι όποιος παραβαίνει τον κανονισμό 1418/2007 εξάγοντας απόβλητα κατά παράβαση του άρθρου 1 του κανονισμού αυτού σε σχέση με τη στήλη α′ του παραρτήματος αυτού, εκ δόλου ή εξ αμελείας, διαπράττει παράβαση υπό την έννοια του άρθρου 18, παράγραφος 1, σημείο 18, στοιχείο a, του νόμου περί μεταφοράς των αποβλήτων (Abfallverbringungsgesetz).

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

24 Η QB είναι διαχειρίστρια της ALU-KAT GmbH, της οποίας η έδρα βρίσκεται στο Bruchsal (Γερμανία) και της οποίας οι δραστηριότητες περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, την αξιοποίηση και τη διάθεση μεταλλικών αποβλήτων.

25 Η εισαγγελική αρχή προσάπτει στην QB ότι, κατά τις 25 Μαΐου 2009, απέστειλε στο Ρότερνταμ (Κάτω Χώρες), όπου κρατήθηκαν από τις ολλανδικές τελωνειακές αρχές, 3 794 αναλωμένους καταλύτες αυτοκινήτων που της είχαν δοθεί από τρίτους, ως απόβλητα, με σκοπό την αξιοποίησή τους ή τη διάθεσή τους. Οι καταλύτες αυτοί επρόκειτο ακολούθως να εξαχθούν προς τον Λίβανο. Κατά την εισαγγελική αρχή, η ενδιαφερομένη εγνώριζε εξάλλου ότι οι εν λόγω καταλύτες υπάγονταν στην κατηγορία αποβλήτων B1120 του παραρτήματος IX της Σύμβασης της Βασιλείας και είχε αποδεχθεί τουλάχιστον εν γνώσει της ότι, συνεπεία της κατατάξεως αυτής, η μεταφορά των ιδίων καταλυτών προς τον Λίβανο απαγορευόταν, σύμφωνα με το άρθρο 37, παράγραφος 2, του κανονισμού 1013/2006, σε συνδυασμό με τον κανονισμό 1418/2007.

26 Το Amtsgericht Bruchsal, ενώπιον του οποίου διώχθηκε η QB βάσει των άρθρων 326 του Ποινικού Κώδικα και 2, παράγραφος 1, του διατάγματος περί προστίμων στον τομέα της μεταφοράς αποβλήτων, παρατηρεί ότι τα στοιχεία που στοιχειοθετούν τις προβλεπόμενες από τις εν λόγω διατάξεις παραβάσεις δεν συντρέχουν αν αποδειχθεί ότι οι εξαγωγές προς τον Λίβανο αποβλήτων υπαγομένων στην κατηγορία B1120 δεν απαγορεύονται.

27 Όμως, το αιτούν δικαστήριο έχει συναφώς αμφιβολίες. Παρατηρεί, αφενός, ότι, στο παράρτημα του κανονισμού 1418/2007, τα υπαγόμενα στην εν λόγω κατηγορία απόβλητα αναφέρονται, όσον αφορά τον Λίβανο, τόσο στη στήλη α′ που προβλέπει απαγόρευση εισαγωγής, όσο και στη στήλη δ′ που προβλέπει ότι ακολουθούνται άλλες διαδικασίες στη χώρα προορισμού βάσει της ισχύουσας εθνικής

νομοθεσίας. Παρατηρεί, αφετέρου, ότι, κατά την έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού, εφόσον ορισμένες χώρες, στις απαντήσεις τους, γνωστοποίησαν ότι προτίθενται να εφαρμόσουν, δυνάμει της εθνικής τους νομοθεσίας, διαδικασίες ελέγχου διαφορετικές από αυτές που προβλέπει το άρθρο 37, παράγραφος 1, του κανονισμού 1013/2006, πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 37, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, να εφαρμοστεί κατ' αναλογία το άρθρο του 18 στις εν λόγω μεταφορές, εκτός αν τα απόβλητα υπόκεινται σε διαδικασία προηγουμένης κοινοποίησης και συγκατάθεσης.

28 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Amtsgericht Bruchsal αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχουν την έννοια οι διατάξεις του άρθρου 37 του κανονισμού [...] 1013/2006 [...], σε συνδυασμό με τον κανονισμό [...] 1418/2007, ότι απαγορεύεται η μεταφορά στον Λίβανο αποβλήτων της κατηγορίας αποβλήτων B1120 του παραρτήματος IX της [Σύμβασης της Βασιλείας];»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

29 Πρέπει να παρατηρηθεί προκαταρκτικώς ότι το είδος επεξεργασίας που πρέπει εν προκειμένω να εφαρμοστεί στα επίδικα στο πλαίσιο της κύριας δίκης απόβλητα, στον τόπο του τελικού τους προορισμού, δεν προκύπτει σαφώς από τις διαπιστώσεις που έγιναν στο πλαίσιο της αποφάσεως περί παραπομπής.

30 Ως προς το σημείο αυτό, πρέπει να υπομνηστεί ότι, αν καταδεικνυόταν, κατόπιν πραγματικών εκτιμήσεων για τις οποίες αρμόδιο είναι μόνο το αιτούν δικαστήριο, ότι τα επίδικα στο πλαίσιο της κύριας δίκης απόβλητα προορίζονταν να διατεθούν στον Λίβανο, η εξαγωγή τους με προορισμό την εν λόγω χώρα θα απαγορευόταν, συνεπώς, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 34, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 1013/2006, οι οποίες προβλέπουν, πράγματι, ότι οι εξαγωγές από την Ένωση αποβλήτων, τα οποία προορίζονται να διατεθούν, απαγορεύονται, εξαιρέσει εκείνων που προορίζονται για τα κράτη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) τα οποία είναι επίσης συμβαλλόμενα μέρη στη Σύμβαση της Βασιλείας.

31 Εν προκειμένω, πάντως, οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης στις οποίες αναφέρεται το προδικαστικό ερώτημα αφορούν αποκλειστικώς την εξαγωγή, από την Ένωση, αποβλήτων που προορίζονται για αξιοποίηση.

32 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, κατά το γράμμα του άρθρου 36, παράγραφος 1, στοιχείο στ', του κανονισμού 1013/2006, απαγορεύονται οι εξαγωγές από την Ένωση των αποβλήτων που προορίζονται για αξιοποίηση σε χώρες στις οποίες δεν έχει εφαρμογή η απόφαση του ΟΟΣΑ, αν η εισαγωγή των εν λόγω αποβλήτων έχει απαγορευθεί από τη χώρα προορισμού. Δεν αμφισβητείται ότι η Δημοκρατία του Λιβάνου εμπίπτει στην κατηγορία των χωρών στις οποίες δεν εφαρμόζεται η απόφαση του ΟΟΣΑ.

33 Εξάλλου, όσον αφορά την εξαγωγή των αποβλήτων που απαριθμούνται στα παραρτήματα III και III A του κανονισμού 1013/2006, τα οποία προορίζονται για αξιοποίηση σε χώρες στις οποίες δεν έχει εφαρμογή η απόφαση του ΟΟΣΑ και των οποίων η εξαγωγή δεν απαγορεύεται βάσει του άρθρου 36 του εν λόγω κανονισμού, το άρθρο 37 αυτού προβλέπει ότι η Επιτροπή οφείλει να λάβει πληροφορίες σχετικά με τις εφαρμοστέες διαδικασίες πριν από την έκδοση κανονισμού ο οποίος να λαμβάνει υπόψη όλες τις ληφθείσες απαντήσεις.

34 Όπως προκύπτει από το εν λόγω άρθρο 37, παράγραφος 1, στοιχείο ι′, το αίτημα που πρέπει να απευθύνει συναφώς η Επιτροπή στις ενδιαφερόμενες τρίτες χώρες αφορά ειδικότερα τη λήψη γραπτής βεβαιώσεως ότι τα απόβλητα μπορούν να εξάγονται από την Ένωση με σκοπό την αξιοποίησή τους στις εν λόγω χώρες. Ο σκοπός αυτός υπενθυμίζεται εξάλλου ρητώς στην πρώτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1418/2007.

35 Όμως, εν προκειμένω, η μνεία «B1120», υπό τον τίτλο «Λίβανος», στη στήλη α′ του παραρτήματος του κανονισμού 1418/2007 δείχνει ότι οι αρχές της τρίτης αυτής χώρας όχι μόνο δεν βεβαίωσαν γραπτώς ότι απόβλητα όπως τα επίδικα στο πλαίσιο της κύριας δίκης μπορούσαν να εξαχθούν προς την εν λόγω χώρα αλλά, αντιθέτως, γνωστοποίησαν επισήμως στην Επιτροπή, με την απάντησή τους στο αίτημα που αυτή είχε στείλει δυνάμει του εν λόγω άρθρου 37, παράγραφος 1, ότι η μεταφορά αυτών των αποβλήτων από την Ένωση με προορισμό τον Λίβανο, με σκοπό την αξιοποίηση στην εν λόγω τρίτη χώρα, απαγορευόταν.

36 Εξάλλου δεν αμφισβητείται ότι η εν λόγω μνεία αντανακλά καταλλήλως, ως προς το σημείο αυτό, το περιεχόμενο της απαντήσεως των αρχών του Λιβάνου εφόσον, όπως αναφέρεται στη σκέψη 16 της παρούσας αποφάσεως, από το συνημμένο της από 23 Ιουνίου 2007 επιστολής αυτών προκύπτει ότι, όσον αφορά τα απόβλητα που υπάγονται στην κατηγορία B1120, οι εν λόγω αρχές έχουν σημειώσει τη στήλη 1 με τίτλο «[η] εισαγωγή του εν λόγω αποβλήτου προερχομένου από την Ευρωπαϊκή Κοινότητα απαγορεύεται».

37 Από τα προεκτεθέντα προκύπτει ότι η απαγόρευση εισαγωγής στον Λίβανο των αποβλήτων που υπάγονται στην κατηγορία B1120 οφείλεται, εν προκειμένω, στο γεγονός ότι η εισαγωγή τους στην εν λόγω τρίτη χώρα απαγορεύεται από την τελευταία, έτσι ώστε η εν λόγω απαγόρευση εξαγωγής επιβάλλεται λαμβανομένου υπόψη τόσο του άρθρου 37 του κανονισμού 1013/2006 και της μνείας της εν λόγω κατηγορίας αποβλήτων στη στήλη α′ του παραρτήματος του κανονισμού 1418/2007 υπό τον τίτλο «Λίβανος», οι οποίες είναι οι μόνες διατάξεις τις οποίες αφορά το προδικαστικό ερώτημα, όσο και του άρθρου 36, παράγραφος 1, στοιχείο στ′, του κανονισμού 1013/2006, όπως ορθώς ισχυρίστηκε η Επιτροπή.

38 Ως προς το γεγονός στο οποίο βασίζονται τα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου, ήτοι το γεγονός ότι η κατηγορία B1120 επαναλαμβάνεται επίσης, όσον αφορά τον Λίβανο, στη στήλη δ′ του ιδίου παραρτήματος, επιβάλλεται η κατωτέρω διαπίστωση.

39 Αφενός, δεν μπορεί να γίνει δεκτή, συναφώς, η προβαλλομένη από την Επιτροπή εξήγηση ότι, οσάκις τρίτη χώρα έχει αναφέρει ότι απαγορεύει την εισαγωγή στο έδαφός της ορισμένου είδους αποβλήτων, οι «διαδικασίες ελέγχου που διαφέρουν από εκείνες που προβλέπει το άρθρο 37, παράγραφος 1, του κανονισμού 1013/2006», στις οποίες αναφέρεται η έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1418/2007, αφορούν την εν λόγω απαγόρευση εισαγωγής. Πράγματι, πρέπει να υπομνησθεί ότι οι διαδικασίες ελέγχου τις οποίες αφορά το εν λόγω άρθρο 37, παράγραφος 1, ήτοι αυτές που προβλέπουν τα άρθρα 18 ή 35 του κανονισμού 1013/2006, αφορούν από τη φύση τους, αποκλειστικώς, απόβλητα των οποίων η εισαγωγή δεν έχει αποτελέσει αντικείμενο μιας κατ' αρχήν απαγορεύσεως.

40 Αφετέρου, σύμφωνα με άλλη εξήγηση που προέβαλε η Επιτροπή, η μνεία της κατηγορίας αποβλήτων B1120 στην εν λόγω στήλη δ′ αποτελεί τη συνέπεια της επιφυλάξεως που διατύπωσαν οι αρχές του Λιβάνου με την προαναφερθείσα επιστολή τους της 23ης Ιουνίου 2007, όσον αφορά τις συνέπειες που είναι δυνατό να συνδέονται με ενδεχόμενες διαφορές των κωδικοποιήσεων που έχουν σχέση με τις κατηγορίες αποβλήτων που δέχθηκαν η Κοινότητα και η Δημοκρατία του Λιβάνου.

41 Όποιοι κι αν είναι οι ακριβείς λόγοι που οδήγησαν την Επιτροπή να προβεί στην εν λόγω μνεία, πάντως, αυτή δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αμφισβήτηση του συμπεράσματος στη σκέψη 37 της παρούσας αποφάσεως, κατά το οποίο, στο παρόν στάδιο εξελίξεως του δικαίου της Ένωσης, η

εξαγωγή των υπαγομένων στην κατηγορία B1120 αποβλήτων από την Ένωση προς τον Λίβανο απαγορεύεται, ούτε, επομένως, και αντίθετα προς τον ισχυρισμό της QB, να δικαιολογεί εφαρμογή της διαδικασίας που προβλέπει το άρθρο 18 του κανονισμού 1013/2006.

42 Πράγματι, η μνεία στην εν λόγω στήλη δ', ότι «ακολουθούνται άλλες διαδικασίες στη χώρα προορισμού, βάσει της ισχύουσας εθνικής νομοθεσίας», πρέπει να ερμηνεύεται υπό το φως του κανονισμού 1013/2006 και σύμφωνα προς αυτόν.

43 Όμως, δυνάμει του άρθρου 37, παράγραφος 1, του κανονισμού αυτού, η Επιτροπή, εντός είκοσι ημερών από την έναρξη ισχύος του εν λόγω κανονισμού, αποστέλλει γραπτό αίτημα σε κάθε χώρα στην οποία δεν έχει εφαρμογή η απόφαση του ΟΟΣΑ, με σκοπό να λάβει γραπτή βεβαίωση ότι τα απόβλητα μπορούν να εξαχθούν από την Ένωση για αξιοποίηση στην εν λόγω χώρα και ένδειξη για το ποια διαδικασία ελέγχου, ενδεχομένως, θα ακολουθηθεί στη χώρα προορισμού. Η παράγραφος αυτή προβλέπει επίσης ότι σε κάθε χώρα που δεν έχει εφαρμογή η απόφαση του ΟΟΣΑ παρέχονται οι ακόλουθες επιλογές, ήτοι απαγόρευση ή διαδικασία προηγούμενης γραπτής κοινοποίησης και συγκατάθεσης, όπως περιγράφεται στο άρθρο 35 του κανονισμού 1013/2006, ή κανένας έλεγχος στη χώρα προορισμού. Το άρθρο 37, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού διευκρινίζει ότι, αν επιλέγεται να μη διεξάγεται έλεγχος, το άρθρο 18 του εν λόγω κανονισμού εφαρμόζεται στις εν λόγω μεταφορές αποβλήτων.

44 Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει ότι η ένδειξη της διαδικασίας ελέγχου η οποία ενδεχομένως θα ακολουθηθεί για τα απόβλητα στη χώρα προορισμού, όπως ακριβώς η ενδεχόμενη εφαρμογή στις μεταφορές αυτών προς την εν λόγω χώρα της απλής διαδικασίας ενημέρωσης που προβλέπει το άρθρο 18 του κανονισμού 1013/2006, προϋποθέτει κατ' ανάγκη ότι τα εν λόγω απόβλητα μπορούν να εξαχθούν από την Ένωση με σκοπό να αξιοποιηθούν στην εν λόγω χώρα.

45 Όσον αφορά το εν λόγω άρθρο 18 και την αναφορά στην εν λόγω διάταξη που περιέχει η έκτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1418/2007, πρέπει επιπλέον να προστεθεί ότι το άρθρο 1α του ιδίου κανονισμού βεβαιώνει ρητώς ότι μόνον όταν μία χώρα, στην απάντησή της σε γραπτό αίτημα της Επιτροπής σύμφωνα με το άρθρο 37, παράγραφος 1, του κανονισμού 1013/2006, αναφέρει ότι «δεν θα απαγορεύσει ορισμένες μεταφορές αποβλήτων» ή «ότι δεν θα εφαρμόσει τη διαδικασία της προηγούμενης γραπτής κοινοποίησης και συγκατάθεσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 35 του εν λόγω κανονισμού», τότε μπορεί το άρθρο 18 του ιδίου κανονισμού να εφαρμοστεί κατ' αναλογία στις εν λόγω μεταφορές.

46 Επίσης, η προκαταρκτική σημείωση του παραρτήματος του κανονισμού 740/2008, η οποία διευκρινίζει ότι το άρθρο 18 του κανονισμού 1013/2006 εφαρμόζεται στις στήλες γ' και δ' του παραρτήματος του κανονισμού 1418/2007 δυνάμει του άρθρου 1 του κανονισμού αυτού, πρέπει, κατά τον ίδιο τρόπο, να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι η προβλεπόμενη από το εν λόγο άρθρο 18 διαδικασία εφαρμόζεται μόνο σε περίπτωση που μία κατηγορία αποβλήτων περιλαμβάνεται στη μία ή στην άλλη από τις δύο αυτές στήλες γ' ή δ', αποκλειομένης κάθε παράλληλης αναγραφής στις στήλες α' ή β' οι οποίες έχουν σχέση, αντιστοίχως, με την απαγόρευση εισαγωγής και την εφαρμογή της διαδικασίας του άρθρου 35 του κανονισμού 1013/2006.

47 Τέλος, επιβάλλεται να παρατηρηθεί ότι μόνον η ερμηνεία των συνδυασμένων διατάξεων των άρθρων 36 και 37 του κανονισμού 1013/2006 και του κανονισμού 1418/2007, κατά την οποία η μνεία, στο παράρτημα του τελευταίου αυτού κανονισμού, περί απαγορεύσεως εισαγωγής μίας κατηγορίας αποβλήτων σε τρίτη χώρα αρκεί για να αποδειχθεί η ύπαρξη απαγορεύσεως εξαγωγής αυτών των αποβλήτων από την Ένωση με προορισμό την τρίτη αυτή χώρα και για να αποκλειστεί κάθε εφαρμογή του άρθρου 18 του κανονισμού 1013/2006, είναι σύμφωνη προς τους επιδιωκομένους εν προκειμένω στόχους της νομοθεσίας της Ένωσης, όπως παρατήρησε και ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 65 έως 68 των προτάσεών του.

48 Όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 71 των προτάσεών του, στο αιτούν δικαστήριο απόκειται να εκτιμήσει αν οι διατάξεις του δικαίου της Ένωσης είναι εν προκειμένω αρκούντως σαφείς ώστε να μπορούν να στοιχειοθετήσουν την υπόσταση αξιόποινης πράξεως κατά το εθνικό ποινικό δίκαιο, σύμφωνα με την αρχή της νομοθετικής πρόβλεψης εγκλήματος και ποινής. Συναφώς, πρέπει πάντως να υπομνηστεί ότι η εν λόγω αρχή αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, την οποία ιδίως καθιερώνει το άρθρο 49, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η αρχή αυτή, την οποία ιδίως υποχρεούνται να τηρούν τα κράτη μέλη όταν ορίζουν μία ποινή για παράβαση διατάξεων του δικαίου της Ένωσης, προϋποθέτει ότι ο νόμος ορίζει σαφώς τις παραβάσεις και τις ποινές που τις κολάζουν. Η προϋπόθεση αυτή πληρούται μόνον όταν ο πολίτης μπορεί να γνωρίζει, με βάση το κείμενο της σχετικής διατάξεως και, εν ανάγκη, με τη βοήθεια της ερμηνείας που δίδεται στην εν λόγω διάταξη από τα δικαστήρια, ποιες πράξεις και παραλείψεις στοιχειοθετούν την ποινική ευθύνη του (βλ. υπό την έννοια αυτή, μεταξύ άλλων, αποφάσεις 13ης Ιουλίου 1989, 5/88, Wachauf, Συλλογή 1989, σ. 2609, σκέψη 19, της 3ης Μαΐου 2007, C-303/05, Advocaten voor de Wereld, Συλλογή 2007, σ. I-3633, σκέψεις 49 και 50, καθώς και της 31ης Μαρτίου 2011, C-546/09, Aurubis Balgaria, που δεν έχει δημοσιευθεί ακόμη στη Συλλογή, σκέψεις 41 και 42).

49 Κατόπιν όλων των προεκτεθέντων, στο υποβληθέν ερώτημα πρέπει να δοθεί ως απάντηση ότι οι συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 36, παράγραφος 1, στοιχείο στ΄, και 37 του κανονισμού 1013/2006 και του κανονισμού 1418/2007 έχουν την έννοια ότι η εξαγωγή από την Ένωση προς τον Λίβανο αποβλήτων που προορίζονται για αξιοποίηση και υπάγονται στον κωδικό B1120 του καταλόγου Β του τμήματος 1 του παραρτήματος V του κανονισμού 1013/2006 απαγορεύεται.

Επί των δικαστικών εξόδων

50 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό απόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ιταλική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, οι οποίες υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τέταρτο τμήμα) αποφαίνεται:

Οι συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 36, παράγραφος 1, στοιχείο στ΄, και 37 του κανονισμού (ΕΚ) 1013/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2006, για τις μεταφορές αποβλήτων, και του κανονισμού (ΕΚ) 1418/2007 της Επιτροπής, της 29ης Νοεμβρίου 2007, σχετικά με την εξαγωγή για αξιοποίηση ορισμένων αποβλήτων που περιέχονται στο παράρτημα ΙΙΙ ή ΙΙΙ Α του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1013/2006 προς ορισμένες χώρες στις οποίες δεν εφαρμόζεται η απόφαση του ΟΟΣΑ για τον έλεγχο των διασυνοριακών διακινήσεων αποβλήτων, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΚ) 740/2008 της Επιτροπής, της 29ης Ιουλίου 2008, έχουν την έννοια ότι η εξαγωγή από την Ευρωπαϊκή Ένωση προς τον Λίβανο αποβλήτων που προορίζονται για αξιοποίηση και υπάγονται στον κωδικό B1120 που περιλαμβάνεται στον κατάλογο Β του τμήματος 1 του παραρτήματος V του κανονισμού 1013/2006 απαγορεύεται.

(υπογραφές)

i — Το όνομα στο εισαγωγικό μέρος και στις σκέψεις 2, 24, 25, 26 και 41 αντικαταστάθηκε με αρχικά κατόπιν αιτήματος ανωνυμοποίησης.